

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020349	IES de Sanxenxo	Sanxenxo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Formación e Orientación Persoal e Profesional	4º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	14
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	18
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	18
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	19
9. Outros apartados	20

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Formación e Orientación Persoal e Profesional do 4º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece Decreto 156/2022 do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia. Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo que ten como obxectivo o desenvolvemento das competencias transversais mediante a realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. Con esta materia preténdese que o alumnado se coñeza a si mesmo e sexa consciente da contorna sociocultural en que se atopa, de modo que facilite a súa aprendizaxe ao longo da vida e o seu desempeño académico e profesional.

Centrándonos no noso caso concreto, o IES Sanxenxo atópase no lugar de Baltar, na parroquia de Portonovo, no concello de Sanxenxo (45,1 Km²) e ten 17.212 habitantes (segundo INE de 2018), repartidos entre 7 parroquias, das que catro delas son as que nutren de alumnado ó noso centro: Adina, Padriñán, Bordóns e Dorrón. O concello presenta a nivel xeográfico unha indefinición ou mellor dito unha ambivalencia moi pronunciada, xa que por un lado temos as parroquias de Padriñán (onde se atopa a praia de Silgar) e Portonovo, plenamente urbanas non só por equipamentos e configuración, senón tamén polas súas características socioculturais, mentres que parte da Adina, Bordóns, Dorrón, e Nantes (non citamos as e Noalla e Vilalonga por ser área de influencia doutro IES) presentan unha estrutura xeográfica e social de carácter rural e típica dos pobos de ribeira, con vivendas espalladas, leiras circundantes e aproveitamento intensivo do solo con usos agrícolas e gandeiros. Esta indefinición xeográfica e sociolóxica ten unha causa clara e precisa vencellada ao actual aproveitamento económico do concello: o turismo, sobre todo nas parroquias da Adina e Padriñán, que son as máis dinámicas e as que nutren principalmente ao noso centro. Pero tamén existe aínda unha rica cultura mariñeira e rural na que se insiren moitas familias do alumnado do centro. O alumnado é na súa maioría de orixe galega, aínda que ven experimentando un crecemento o número de alumnos de procedencia extranxeira. O centro presenta unha significativa porcentaxe de alumnado con necesidade específica de apoio educativo (nos últimos cursos experimentou certo aumento o diagnóstico de TDHA e TEA). No presente curso 2023-24, o número de alumnas e alumnos é aproximadamente de 310, repartidos en 13 grupos: tres grupos de 1º, 2º, 3º e 4º, máis un grupo de PDC en 4º.

O centro conta cun profesorado estable para o vindeiro curso, con un importante número de membros do claustro que teñen o seu destino definitivo no centro, se ben, nos últimos anos produciuse unha importante renovación do mesmo con moitas incorporacións. O noso departamento conta con tres docentes, dúas con destino definitivo no centro e un funcionario en expectativa de destino, que imparten as materias de Xeografía e Historia, Economía e Emprendemento, Formación e Orientación Profesional, Educación en Valores Cívicos e Éticos, Proxecto Competencial e Cultura Clásica. A plataforma EDIXGAL nos cursos de 1º e 2º da ESO está plenamente consolidada, e a partir do curso 2021-2022 implementouse o uso desta plataforma tamén en 3º e 4º da ESO con resultados satisfactorios.

Segundo se desprende das memorias do Departamento de Xeografía nos cursos anteriores, o alumnado presenta con carácter xeral dificultades significativas na lectoescritura, e un certo grao de abandono da materia, polo que o Departamento se propón incidir en aspectos clave para a mellora destas circunstancias a través da selección de materiais e a metodoloxía.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender os procesos físicos e psicolóxicos implicados na cognición, a motivación e a aprendizaxe, xunto coas principais características do desenvolvemento evolutivo da persoa estudadas polas ciencias sociais, analizando as súas implicacións na conduta, considerando os factores persoais e socioculturais que interveñen na configuración psicolóxica da persoa, para obter un bo coñecemento axeitado de si mesmos que lles permita construír o seu proxecto persoal de vida.		3	1		1-3-4-5	1-2		
OBX2 - Analizar e describir aqueles elementos da madurez que condicionan os comportamentos, identificando as calidades persoais e de relación social propias e dos demais, desenvolvendo estratexias de xestión emocional e do propio proceso de aprendizaxe, e estratexias e habilidades sociais adecuadas a contextos cambiantes e a grupos diferentes, para mellorar o desempeño no ámbito persoal, social e académico e lograr maior control sobre as accións e as súas consecuencias, e para potenciar, así, aquelas calidades persoais no alumnado que favorecen a autonomía e permiten afrontar de forma eficaz os novos retos aos que se van enfrontar na súa entrada á idade madura.		3			1-3-4-5	1	2	
OBX3 - Explorar as oportunidades académicas e profesionais que ofrece a contorna, descubriendo e priorizando as necesidades e intereses persoais e vocacionais e desenvolvendo o espírito de iniciativa e de superación, así como as destrezas necesarias na toma de decisións, para levar a cabo un proxecto persoal, académico e profesional propio e realizar unha primeira aproximación ao deseño dun plan de procura activa de emprego.	3			1-3	4-5		1-2-3	
OBX4 - Coñecer e comprender o ser humano, nas súas dimensións social e antropolóxica, e atender á variedade de sociedades e culturas, analizando con empatía a súa diversidade e complexidade desde diferentes perspectivas para comprenderse a un mesmo e interactuar cos demais desde o respecto á diversidade persoal, social e cultural, e fomentar o espírito crítico sobre aspectos que dirixen o funcionamento do ser humano nestes ámbitos.					3	1-2-3	2	1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A identidade persoal e a sociedade	Esta unidade aborda o coñecemento do ser humano desde a perspectiva das ciencias humanas e sociais relacionadas coa psicoloxía, a antropoloxía e a socioloxía.	33	33	X		
2	A aprendizaxe e a formación individual	Nesta unidade analízase a importancia da formación e orientación persoal cara á vida adulta así como a posibilidade de coñecer a oferta formativa da contorna e optimizar a xestión dos itinerarios de aprendizaxe.	34	32		X	
3	O mundo laboral e a busca de emprego	Unidade enfocada á orientación profesional vinculada á exploración de contextos de traballo, que permita coñecer o funcionamento do mercado laboral e as distintas vías profesionais, así como o coñecemento das ferramentas de busca de emprego.	33	40			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A identidade persoal e a sociedade	33

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Reflexionar de maneira crítica sobre a condición humana, a sociedade e a cultura, a partir do coñecemento que proporcionan as ciencias humanas e sociais.	Reflexionar de maneira crítica sobre a condición humana, a sociedade e a cultura.	PE	70
CA1.2 - Analizar os factores persoais e socioculturais que interveñen na configuración psicolóxica da persoa a partir do coñecemento comparado da dimensión social e antropolóxica do ser humano.	Analizar os factores persoais e socioculturais que interveñen na configuración psicolóxica da persoa.		
CA1.3 - Analizar a relación da cognición, a motivación, a aprendizaxe e a xestión emocional coa conduta, tanto propia como dos demais, a partir das bases teóricas fundamentais dos procesos físicos e psicolóxicos que interveñen neles.	Analizar a relación da cognición, a motivación, a aprendizaxe e a xestión emocional coa conduta, tanto propia como dos demais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Analizar e comprender no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.	Identificar no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.		
CA1.7 - Desenvolver estratexias e habilidades que faciliten a adaptación a novos grupos e contextos a partir do coñecemento social e antropolóxico do ser humano.	Coñecer o que é a antropoloxía, e o que se entende por cultura		
CA1.4 - Identificar e aplicar os procesos que interveñen na aprendizaxe, analizando as súas implicacións e desenvolvendo estratexias que favorezan a adquisición de coñecementos, destrezas e actitudes.	Produción oral sobre as estratexias de aprendizaxe máis adecuadas para cada un		
CA1.5 - Analizar a importancia do compoñente emocional, tomando conciencia da súa repercusión na aprendizaxe e desenvolvendo estratexias que o melloren.	Analizar a importancia do compoñente emocional, tomando conciencia da súa repercusión na aprendizaxe.		
CA1.8 - Analizar a diversidade persoal, social e cultural desde distintas perspectivas a partir do coñecemento que proporcionan as ciencias humanas e sociais, mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.	Analizar a diversidade persoal, social e cultural mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.	TI	30
CA1.9 - Valorar a diversidade, desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes, considerándoa un elemento enriquecedor no ámbito persoal, social e cultural.	Valorar a diversidade, desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - As ciencias sociais e o coñecemento que nos proporcionan do ser humano. A visión da psicoloxía, da antropoloxía e da socioloxía. - Presentación da psicoloxía. - Presentación da antropoloxía. - Presentación da socioloxía: a socioloxía como disciplina e a racionalidade da acción social. - As perspectivas das ciencias sociais sobre o debate entre o herdado e o aprendido. Bioloxía e cultura. - Os fundamentos psicobiolóxicos da conduta. - Neurociencia, xenética e endocrinoloxía. - A neurona, o impulso neuroeléctrico, a sinapse, as redes neurais. - O sistema nervioso central. As principais estruturas do encéfalo. O sistema límbico. - O sistema nervioso periférico. - A compoñente emocional do noso psiquismo.

Contidos

- Recoñecemento e control das emocións.
- A motivación.
- Benestar e hábitos saudables.
- Os circuitos de recompensa e os problemas de adicións relacionados.
- Outros ámbitos do psiquismo: cognición, intelixencia, personalidade
- A cognición e os procesos asociados.
- Intelixencia cognitiva, intelixencia emocional, intelixencia executiva.
- A constitución da personalidade: influencias biolóxicas e da contorna. As teorías dos trazos.
- O desenvolvemento evolutivo do psiquismo.
- O desenvolvemento das capacidades cognitivas ao longo da vida.
- O desenvolvemento da personalidade.
- A adolescencia como momento evolutivo clave no desenvolvemento do noso psiquismo. As características da mente adolescente.
- A psicoloxía social.
- A necesidade individual de pertenza a grupos.
- A influencia do grupo.
- O desenvolvemento individual dentro do grupo.
- Antropoloxía. O ser humano como ser cultural.
- Concepto antropolóxico de cultura. O ser humano como construción cultural.
- Humanización e cultura.
- O papel da muller na humanización.
- Diversidade cultural (etnocentrismo, relativismo cultural e transculturalidade).
- Concepto de sociedade e o ser humano como ser social.
- Comunicación, linguaxe e simbolismo.
- Proceso de socialización e axentes de socialización: familia, grupos, institucións, asociacións e organizacións.
- O ser humano como Homo oeconomicus. Teorías críticas.
- Vida en sociedade.
- Normas, roles, status e estereotipos: a cohesión social.
- Estratexias de inclusión e cohesión social: interacción social e discriminación.
- Igualdade de xénero.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Condutas prosociais e antisociais. - Adolescentes na sociedade. - O adolescente e as súas relacións cos demais: a convivencia positiva. - O grupo: importancia, valor e diversidade. - A autonomía e a asunción progresiva de responsabilidades. - O proceso de aprendizaxe e formación desde as ciencias sociais. - Aprendizaxe e procesos psicolóxicos involucrados: atención, motivación, memoria. - Estratexias de aprendizaxe e estilos de aprendizaxe. - A aprendizaxe desde a socioloxía: aprendizaxe formal institucionalizada, non formal e informal.

UD	Título da UD	Duración
2	A aprendizaxe e a formación individual	32

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar e comprender no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.	Identificar no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.	PE	70
CA2.2 - Identificar calidades persoais e sociais propias e dos demais reflexionando sobre a importancia de potenciar aquelas que permitan afrontar novos retos eficazmente e de modo progresivamente autónomo, e faciliten así o proceso de transición da adolescencia á vida adulta.	Recoñecer calidades persoais e sociais propias e dos demais.		
CA2.7 - Analizar a diversidade persoal, social e cultural desde distintas perspectivas a partir do coñecemento que proporcionan as ciencias humanas e sociais, mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.	Analizar a diversidade persoal, social e cultural mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.		
CA2.3 - Mellorar o desempeño persoal, social e académico aplicando estratexias de aprendizaxe e xestión emocional que permitan maior control sobre as accións e as súas consecuencias.	Mellorar o desempeño persoal, social e académico.	TI	30
CA2.4 - Desenvolver estratexias e habilidades que faciliten a adaptación a novos grupos e contextos a partir do coñecemento social e antropolóxico do ser humano.	Desenvolver estratexias e habilidades que faciliten a adaptación a novos grupos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Realizar un proxecto persoal, académico e profesional propio e aproximarse ao proceso de procura activa de emprego, priorizando as necesidades e descubrindo os intereses persoais e vocacionais mediante a exploración das oportunidades académicas e profesionais que ofrece a contorna presencial e virtual, e desenvolvendo as destrezas necesarias no proceso de toma de decisións.	Realizar un proxecto persoal, académico e profesional propio e aproximarse ao proceso de procura activa de emprego, priorizando as necesidades e descubrindo os intereses persoais e vocacionais.		
CA2.6 - Explorar a contorna próxima identificando as oportunidades académicas e profesionais que ofrece, valorando aquelas que mellor se adaptan ás calidades e intereses persoais e potenciando o espírito de iniciativa e superación.	Explorar a contorna próxima identificando as oportunidades académicas e profesionais que ofrece.		
CA2.8 - Valorar a diversidade desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre homes e mulleres, considerándoa un elemento enriquecedor no ámbito persoal, social e cultural.	Valorar a diversidade, desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A formación cara á vida adulta: características persoais, habilidades sociais e de organización e xestión, traballo en equipo. - Autoconecemento, autonomía persoal e autopercepción. Estilo atribucional. Capacidade autocrítica. Iniciativa persoal. Pensamento creativo. Confianza, perseveranza e seguridade nun mesmo. Estratexias para enfrontarse ao fracaso e á frustración. - Habilidades sociais e habilidades de comunicación. Estratexias para superar as eivas de comunicación. - Ferramentas dixitais na interacción cos demais. Pegada e reputación dixital. Xestión de identidades dixitais: persoal e profesional. - Habilidades de organización e xestión. - Os equipos de traballo. O liderado como trazo da personalidade. O conflito: concepto, causas, tipos e resolución. A negociación. - A formación académica. - Programas, oportunidades e axudas para a formación. Servizos de orientación académica. - Información sobre a estrutura do sistema educativo. - Itinerarios académicos: información sobre as opcións para cursar no bacharelato, na FP e nos estudos superiores. - Itinerarios académico-profesionais: información sobre traxectorias académico-profesionais na lexislación vixente. - A formación profesional. - Servizos de orientación profesional. Orientación académico-profesional para a igualdade de oportunidades. - A transición á vida activa. - Valoración da importancia da formación permanente para a traxectoria laboral e profesional. - Información xeral sobre sectores económicos e produtivos.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Retos da revolución dixital. - O emprendedurismo: emprendemento e intraemprendemento. - Participación social activa. - Colaboración e voluntariado.

UD	Título da UD	Duración
3	O mundo laboral e a busca de emprego	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Explorar a contorna próxima identificando as oportunidades académicas e profesionais que ofrece, valorando aquelas que mellor se adaptan ás calidades e intereses persoais e potenciando o espírito de iniciativa e superación.	Coñecer a contorna próxima identificando as oportunidades académicas e profesionais que ofrece.	PE	70
CA3.3 - Analizar e comprender no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.	Identificar no desenvolvemento evolutivo das persoas as principais características da madurez que conforman a persoa nos distintos planos: físico, cognitivo, social, emocional e sexual.		
CA3.4 - Identificar calidades persoais e sociais propias e dos demais, reflexionando sobre a importancia de potenciar aquelas que permitan afrontar novos retos eficazmente e de modo progresivamente autónomo, e faciliten así o proceso de transición da adolescencia á vida adulta.	Recoñecer calidades persoais e sociais propias e dos demais.		
CA3.1 - Realizar un proxecto persoal, académico e profesional propio e aproximarse ao proceso de procura activa de emprego, priorizando as necesidades e descubriendo os intereses persoais e vocacionais mediante a exploración das oportunidades académicas e profesionais que ofrece a contorna presencial e virtual, e desenvolvendo as destrezas necesarias no proceso de toma de decisións.	Realizar un proxecto persoal, académico e profesional propio e aproximarse ao proceso de procura activa de emprego, priorizando as necesidades e descubriendo os intereses persoais e vocacionais.	TI	30
CA3.5 - Mellorar o desempeño persoal, social e académico aplicando estratexias de aprendizaxe e xestión emocional que permitan maior control sobre as accións e as súas consecuencias.	Mellorar o desempeño persoal, social e académico.		
CA3.6 - Desenvolver estratexias e habilidades que faciliten a adaptación a novos grupos e contextos a partir do coñecemento social e antropolóxico do ser humano.	Desenvolver estratexias e habilidades que faciliten a adaptación a novos grupos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Analizar a diversidade persoal, social e cultural desde distintas perspectivas a partir do coñecemento que proporcionan as ciencias humanas e sociais, mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.	Analizar a diversidade persoal, social e cultural mostrando actitudes de respecto e empatía polo diferente, e valorando a equidade e a non discriminación.		
CA3.8 - Valorar a diversidade, desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes, considerándoa un elemento enriquecedor no ámbito persoal, social e cultural.	Valorar a diversidade desde o respecto, a inclusión e a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O proxecto persoal: o autoconhecimento. - Plans de autoconhecimento e de formación académica e profesional. - O coñecemento persoal: habilidades, aptitudes, motivacións e intereses persoais. - Análise de fortalezas e debilidades propias. - A diversidade como elemento enriquecedor. - A intelixencia emocional. Autoconhecimento, autocontrol, automotivación, empatía e habilidades sociais. - O proceso de toma de decisións. Organización dunha conduta decisoria. - Roles grupais e comprensión dos roles nos que mellor encaixamos. - O proxecto persoal académico-profesional: as aspiracións profesionais. - Aspiracións e metas: definición do obxectivo que se quere conseguir. - Identificación de intereses, capacidades, motivacións e aptitudes persoais para o proxecto profesional ao que aspiramos. - Identificación dos itinerarios académicos e profesionais que se poden seguir. - Axudas e recursos para superar carencias e afrontar retos persoais: probas obxectivas e test psicométricos. - A toma de decisión na orientación académica e profesional. - Avaliación das alternativas e da decisión tomada. - Aproximación a un plan de busca activa de emprego con proxección cara ao futuro. - Análise dos intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional. - Identificación de itinerarios formativos relacionados. - Definición e análise do sector profesional. - Fontes de información. - Estratexias, instrumentos e proceso da busca de emprego en empresas do sector.

Contidos

- Fontes de procura de emprego. Información xeral para a busca activa de emprego e de alternativas.
- A oferta de traballo. Selección de ofertas e perfil da persoa candidata.
- Información sobre a elaboración e presentación da carta de presentación e do currículo persoal: tipos e contido.
- A entrevista de traballo.
- Os distintos tipos de emprego.
- Traballo por conta allea e traballo por conta propia.
- O traballo na Administración pública.
- Oportunidades de aprendizaxe e emprego en Europa.
- Axudas e recursos para superar carencias e afrontar retos profesionais: axudas e subvencións á creación de empresas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

As seguintes concrecións metodolóxicas serven de guía para a planificación do proceso de ensino-aprendizaxe e dirixen a práctica docente para todas as materias que imparte este Departamento.

A metodoloxía a aplicar estaría baseada nalgúns aspectos da pedagogía construtivista, que desde os principios de autores como Piaget e Vygotski, postula a necesidade de entregar ó alumnado as ferramentas necesarias para xerar andamiaxes que lles permitan construír os seus propios coñecementos, modificando as súas ideas preestablecidas para poder aprender.

Pola propia natureza da metodoloxía construtivista, que prima a curiosidade e o autocoñecemento, terán unha importancia capital as TIC, as Tecnoloxías da Información e da Comunicación, xa que todas elas teñen o potencial de estimular a formación dunha estrutura baseada en valores, ideas, visións e intercambios. Estimulan a interacción social e promoven experiencias que axudan ó alumnado a adquirir coñecementos.

Para que o uso das TIC sexa efectivo débese procurar conseguir:

1.- A creación dun entorno virtual creativo, con múltiples ferramentas e materiais que serán tratados de forma crítica polo alumnado, buscando as fontes e referencias co rigor propio da materia de Xeografía e Historia.

2.- Comunicación efectiva entre o alumnado e a docente. Esta parte é fundamental, xa que fronte á crítica tradicional ó método pedagóxico construtivista, que afirma que fai a docente prescindible, o noso apoio, dirección e consello serán fundamentais para que o proceso de ensino-aprendizaxe consiga resultados óptimos.

3.- Importancia das actividades colaborativas e da participación na clase, favorecidas polo uso continuo de presentacións dixitais nas que se buscará a implicación constante do alumnado. Isto busca o compromiso activo de cada integrante da aula no proceso de ensino-aprendizaxe.

Para poder empregar mecánicas colaborativas, e, en xeral, para acadar un bo clima relacional na aula, temos que partir dunha serie de principios que debemos, como docentes, inculcar ó grupo-clase:

-Responsabilidade individual: todos os membros son responsables do seu desempeño individual dentro do grupo, non debendo adoptar, pois, actitudes disruptivas.

-Interdependencia positiva: os membros do grupo deben ser conscientes de que dependen os uns dos outros para acadar a meta común.

-Habilidades de colaboración: son as habilidades necesarias para que o grupo funcione de forma efectiva: traballo en equipo, liderazgo, solución de conflitos,... Os membros do grupo interactuarán entre eles para establecer estratexias efectivas de aprendizaxe.

-Uso de rúbricas para valorar o proceso e progreso do grupo: o grupo reflexiona de forma periódica e evalúa o seu funcionamento, efectuando os cambios necesarios para incrementar a súa efectividade.

LIÑAS METODOLÓXICAS XERAIS

Toda esta programación ten un mesmo espírito: ampliar coñecementos, reforzando constantemente o que xa temos aprendido, relacionando unhas unidades con outras.

Será fundamental facer referencia ás cuestións contidas no propio currículo, como todas aquelas que consideremos de interese e que axuden a avanzar e interrelacionar conceptos.

Para comprender e assimilar o estudado e traballado na aula, propoñeranse actividades baseadas nos conceptos e o vocabulario que se traballase, e que deberán servir para procesar e interiorizar o coñecemento adquirido.

Ademais do propio apoio dado na aula, faremos entrega ó alumnado de distintos materias teóricas, que lles poidan valer de referencia para enfrontarse ás probas escritas, dando sempre opción a que o alumnado amplíe información por medio das actividades de reforzo, ampliación e consolidación.

ACTIVIDADES DE ENSINO-APRENDIZAXE

As actividades constitúen un dos eixos fundamentais do proceso de aprendizaxe xa que na súa realización o alumnado adquire un papel activo. A programación de actividades realízase seguindo estes CRITERIOS:

- Que faciliten o desenvolvemento de capacidades relacionadas co espazo e o tempo, a análise de fontes, o tratamento da información e a formulación de problemas.
- Que proporcionen aprendizaxes referidas a conceptos, procedementos e actitudes.
- Que presenten variedade en tipoloxía, así como en grao de dificultade.
- Que manteñan coherencia interna en función da lóxica da historia e do deseño dun proceso de aprendizaxe significativa.
- Que desenvolvan a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo e o leven a reflexionar e potenciar o seu pensamento crítico.

Fundamentalmente, os TIPOS DE ACTIVIDADES que se presentan son os seguintes:

- Actividades referidas á comprensión de contidos conceptuais e ao establecemento de relacións entre estes.
- Actividades de síntese de información.
- Actividades de reflexión
- Actividades de análise e interpretación de diferente natureza: textos, gráficos, etc.
- Actividades de busca e contraste de información.
- Actividades de produción / comunicación

Na aula alternaranse os traballos e actividades individuais cos desenvolvidos en pequeno e gran grupo, facilitando a comunicación entre o alumnado e a súa participación na clase segundo o profesorado determine en aras da autonomía persoal. Potenciaranse as estratexias de busca e tratamento da información, tanto escrita -prensa, manuais, monografías, etc.- como oral ou visual -medios de comunicación, diapositivas, etc.-

Dentro de cada unidade comezarse por explorar os coñecementos previos sobre o tema: tormentas de ideas, preguntas na aula..., e a continuación e indícaranse os obxectivos da unidade para que o alumnado saiba o que se pretende conseguir en cada momento.

As actividades de aprendizaxe poderán estar secuenciadas. As actividades iniciais consistirán principalmente no que se coñece como choiva de ideas, para que a docente saiba sobre que base pode traballar para construír unha aprendizaxe e coñecemento significativos. Tamén será frecuente a visión de imaxes, curtos ou fragmentos de documentais para captar a atención do alumnado polo medio audiovisual.

A este tipo seguiránlle as actividades de desenvolvemento, mediante as cales o alumnado entrará en contacto cos contidos, serán variadas e deseñadas segundo os contidos e as competencias traballadas. O docente tratará de usar textos, imaxes e outro tipo de documentos coa maior frecuencia posible. Posteriormente introduciranse actividades de consolidación e síntese, coa finalidade de afianzar e aplicar as aprendizaxes asimiladas. Serán realizadas ao finalizar as explicacións das Unidades Didácticas e servirán ao alumnado para obter unha visión global e clara dos contidos explicados. Nestas actividades destacarán a elaboración de eixes cronolóxicos sobre os contidos explicados, a realización de esquemas e cadros sinópticos, e a elaboración dun glosario.

Dentro do posible tentarase facer cando menos unha saída para observar en directo algúns dos fenómenos estudados na aula (vexase o apartado de actividades complementarias e extraescolares).

Ao longo de todo este proceso, e como medidas de atención á diversidade introduciránse actividades de reforzo, destinadas a aqueles alumnos con dificultades de aprendizaxe, e actividades de ampliación, para permitir que aqueles que adquiren os contidos de maneira satisfactoria poidan continuar aprendendo.

As primeiras poderán consistir en completar cadros sinópticos, resumos, realizar esquemas globalizadores, xogos en liña que motiven ao alumnado; as segundas poderían ser pequenos traballos de investigación sobre algunha cuestión particular dos temas traballados, así como o comentario de películas.

O mecanismo para comunicarse coas familias será a través dos respectivos titores/as ou a través de Abalar.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Plataforma dixital Edixgal - Eva
Dotación da aula (proxeutor, encerado dixital, tradicional, pupitres...)
Portfolio
Materiais audiovisuais

Todos os grupos e niveis do centro forman parte do proxecto EDIXGAL, polo que a docente empregará os materiais virtuais facilitados dentro de dito proxecto, sen prexuízo de que se empreguen outros materiais que o docente considere metodoloxicamente axeitados.

Manexaremos recursos como artigos de prensa, fotografías, textos. O obxectivo é que o alumnado remate o ano académico tendo manipulado un surtido amplo de fontes de información das que obter coñecemento ligado á materia.

O manexo destas fontes de información e produción de traballos por parte do alumnado tamén contempla o uso das TICs. Algúns recursos serán certas aplicacións tales como Prezi ou Powerpoint para elaborar presentacións ou mostrar unha relación de conceptos explicados rapidamente ao gran grupo; Google Earth ou Maps, para a localización de lugares; MovieMaker, para a creación de vídeos temáticos; Google Drive para o desenvolvemento de traballo colaborativo; ou Padlet como muros dixitais.

Ademais, dada a importancia social que teñen os medios de comunicación na actualidade, á que se une o seu compoñente motivador, farase imprescindible o uso da prensa escrita para ser empregada na análise de informacións, para recompilar datos, etc.

Outro tanto podemos dicir dos medios audiovisuais tradicionais (DVD, lector de CD, encerado dixital) e das novas tecnoloxías da información e a comunicación que resultan especialmente motivadores no caso de alumnado con dificultades de aprendizaxe.

Destacaremos o uso da Internet como fonte de información e como recurso didáctico. Todo isto farase, se é posible, a través da plataforma EDIXGAL

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Partiremos en tódolos niveis e materias do Departamento, dunha avaliación inicial coa que pretendemos valorar os coñecementos

previos e os nivel de desenvolvemento do alumnado nos distintos cursos.

Un instrumento desta avaliación pode ser unha proba inicial ou preguntas orais, que nos oriente cara ao establecemento das estratexias de aprendizaxe e a realización das actividades máis axeitadas, para a total e correcta consecución dos obxectivos previstos. A data prevista para a avaliación inicial da ESO é nos primeiros días do curso, en setembro de 2023.

Preferentemente a través de probas escritas, a avaliación inicial pode consistir en:

- Lectura dun pequeno texto e preguntas orais sobre o mesmo. O obxectivo é ver o nivel de lectura comprensiva do alumno e o seu grao de coñecemento inicial sobre contidos das distintas materias.

- Elaboración de sínteses ou esquemas, mapas conceptuais,... que permitan coñecer se os alumnos e alumnas dominan eses procedementos tan básicos na nosa área.

Estas probas iniciais non se terán en conta para establecer a cualificación da avaliación. É unha observación sobre o nivel individual e do grupo, a partir da cal a docente preparará as estratexias e procedementos necesarios para a impartición das súas clases.

Nas reunións de avaliación inicial programadas no centro, trataranse os casos dos alumnos/as aos que se lle detecten

carencias básicas para tomar as medidas oportunas na xunta avaliadora. Ademais, na materia que corresponde ao noso Departamento, os resultados de dita proba poderán orientarnos cara ao establecemento das estratexias de aprendizaxe e a realización das actividades de reforzo máis axeitadas a cada alumno ou alumna. De acordo cos resultados obtidos polo alumnado, a partir da realización de dita proba, poderánse adotar as medidas que o Departamento ou os docentes consideren máis axeitadas para facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe segundo se recollen no apartado relativo á atención á diversidade. Contéplase que se podan adoptar medidas organizativas, ou curriculares, en función das necesidades de dito alumnado. O mecanismo para comunicarse coas familias, será a través dos respectivos titores/as ou polo Abalar.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	33	34	33	100
Proba escrita	70	70	70	70
Táboa de indicadores	30	30	30	30

Criterios de cualificación:

Por unidades didácticas estableceuse o peso que se lle daba aos instrumentos de avaliación e en todas elas o peso da cualificación recae maiormente nas probas escritas, nunha porcentaxe do 70%.

En canto as táboas de indicadores pondéranse sobre o 30% en cada unidade.

A probas escritas puntuaranse nunha escala de 1 a 7 e consistirán na contestación dunha serie de preguntas de diverso formato, por exemplo, poden ser de desenvolver, curtas ou tipo test; de relacionar conceptos; de identificar e comentar imaxes; de definir termos; etc. Sempre se especificará o valor de cada pregunta, entendendo que se está contestada correctamente levará a puntuación máxima pero, de non ser así, a puntuación diminuirá en consecuencia cuns criterios obxectivos que o docente debe ter previamente fixados. Finalmente a cualificación do exame será o resultado da suma total da puntuación acadada en cada cuestión.

A táboa de indicadores comprenderá todas as tarefas e aspectos procedimentais que se encomenden ao alumnado a través das diversas tarefas. Para a corrección destas tarefas empregaranse as rúbricas adaptadas a cada tarefa entre as que figurará unha que recolla a actitude e implicación do/da alumno/a no traballo, deste xeito considérase o interese como aspecto a valorar. Para as rúbricas establécense os seguintes parámetros: excelente 3; regular 1,5; mal 0, valores cos que logo se extrae a media. Na propia rúbrica aportaranse os matices que poden levar a notas con decimais.

Considérase aprobado cando, elaborados os cálculos segundo a ponderación, a cualificación dá máis de 5, de ser inferior, levarase a cabo o plan de recuperación.

A nota da avaliación será o resultado de:

$$\text{Nota avaliación} = [(\text{Media Ex.} \times 70) + (\text{Media rúbricas T.I.} \times 30)] / 100.$$

Unha vez realizadas as operacións, aplicarase o redondeo tendo en conta que cando o decimal é superior a 0,85 o redondeo irá á alza e, pola contra, se é inferior, irá á baixa. A avaliación estará aprobada cando a cualificación sexa 5 ou superior. Se o docente observa que o alumno ou alumna aprobou a avaliación pero ten algunha parte ou tema pouco afianzado, poderá poñerlle algún traballo de reforzo. No caso de resultar unha avaliación negativa levarase a cabo un plan de recuperación.

Para a cualificación final de curso terase en conta o peso porcentual ou ponderado que se lle aplicou ás unidades de cada avaliación, polo tanto será o resultado de:

$$\text{Nota final} = [(\text{Nota 1ª aval.} \times 33) + (\text{Nota 2ª aval.} \times 34) + (\text{Nota 3ª aval.} \times 33)] / 100.$$

¡¡IMPORTANTE! Tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria calquera proba escrita poderá avaliarse cun 0 (suspense) se existe constancia, mesmo a posteriori, de que o alumno copiou, se permitiu que outros copiasen ou se hai indicios claros de ter utilizado medios fraudulentos durante a realización do exame (chuletas, intercambio de exames, uso de teléfono móbil, reprodutores de mp3, smartwatch, audífonos ou sistemas similares). Mesmo no caso de non ter sido sorprendidos in fraganti durante a realización da proba, ante a existencia de indicios claros de fraude (incongruencias na redacción, exhaustividade minuciosa en datos teóricos moi concretos fronte a partes prácticas en branco ou con erros graves, respostas perfectas a cuestións non plantexadas, mesma elección de opcións en varias probas, respostas literais palabra por palabra iguais a documentos en pdf ou webs doadamente localizables en internet -wikipedia, dicionarios, blogs...-) quedará a criterio do departamento (reunido en sesión extraordinaria) a anulación e repetición da proba, mesmo de xeito oral. O profesorado das distintas materias poderá, en calquera caso, solicitar por parte do alumnado as aclaracións que considere oportunas para decidir a repetición da proba ou non. Por outra banda, os exames entregados sen cumprimentar os datos persoais (nome e apelidos), empregando Tippex ou similares, usando un bolígrafo ou pluma que non sexa azul ou negro ou un lapis, terá 0,5 menos sobre a nota final da proba.

Cráterios de recuperación:

Co alumnado que non aprobe as avaliacións levarase a cabo un plan de recuperación que consistirá na elaboración dunhas fichas de reforzo con diferentes propostas de tarefas competenciais sobre os temas traballados nas unidades da avaliación xunto coa preparación dunha serie de preguntas exame sobre ditos contidos. O docente titorizará este traballo para resolver dúbidas ou/e corrixir aqueles aspectos que sexan precisos.

Farase unha proba escrita de recuperación por trimestre sobre as preguntas propostas polo docente e que foron previamente traballadas polo/a alumno/a que se cualificará nunha escala de 1 a 10 (especificando en cada pregunta o seu valor). En relación á parte práctica este deberá ser entregado no prazo indicado e será puntuado seguindo as rúbricas: excelente 10; regular 5; mal 0, calculando logo a media. Na propia rúbrica aportaranse os matices que poden levar a notas con decimais.

Para calcular a nota da recuperación consideraranse o 50% das probas escritas e o 50% dos traballos e será o resultado de:

Nota recuperación da avaliación non superada= [(Nota Ex.+ Media rúbricas T.I.)] /2.

Levarase a cabo un redondeo da cualificación e este será á alza cando o decimal é superior a 0,85 ou á baixa cando o decimal sexa menor de 0,85. A avaliación consideraranse aprobada cando se obtén 5 ou máis.

Concretamos que a construción da nota da avaliación a recuperar establécese cos instrumentos da recuperación.

Todo o traballo será titorizado polo docente e este estará en disposición de realizar as aclaracións e correccións que sexan pertinentes para promover unha recuperación positiva.

6. Medidas de atención á diversidade

É indispensable recoñecer a existencia de alumnos e alumnas con diferentes necesidades educativas debido ás súas diversas capacidades, motivacións, estilos de aprendizaxe e intereses. Por iso é necesario ofrecer diferentes respostas dentro da aula, que se poden concretar nos seguintes aspectos:

No referido ós obxectivos didácticos, procuraremos que haxa un equilibrio entre os distintos tipos de capacidades a desenvolver, de forma que o alumnado atope diferentes vías para achegarse ás aprendizaxes. Por exemplo:

-Capacidades cognitivas: contidos referidos a identificar, recoñecer, etc.

-Capacidades afectivas: obxectivos referidos á valoración e aprecio do patrimonio, de actitudes cívicas, habilidades sociais...

-Capacidades sociais: obxectivos orientados á valoración das repercusións de diversos feitos, á mellora do contorno social, etc.

-Capacidades de relación interpersoal: realización de tarefas en grupo, participación en debates, etc.

No referido aos contidos tentarase:

-Fixar prioridades, é dicir, distinguir entre os contidos substanciais, que resulta básico aprender, e outros contidos que poden ser complementarios dos anteriores, seguindo a guía establecida co grao mínimo de consecución.

-Establecer un equilibrio entre os distintos tipos de contidos (conceptos, procedementos e actitudes) tal e como se fixo cos distintos tipos de capacidades nos obxectivos didácticos.

Na avaliación procuraremos:

Deseñar distintos niveis de complexidade, diferenciando tres graos de dificultade:

1. Que recoñeza e identifique.

2. Que analice e valore.

3. Que analice e valore criticamente a información.

Tentarase que cada alumno/a alcance os tres niveis, pero o grao de abstracción e dificultade de cada un permitirá diversificar os resultados do alumnado.

Partindo das avaliacións iniciais en cada unidade e ao principio do curso considerarase a necesidade de utilizar reforzos ou exercicios complementarios. Utilizaranse estratexias de avaliación variadas, como expoñemos no apartado de avaliación, para contribuír á atención á diversidade.

Por último, hai unha serie de medidas de aula e metodolóxicas que favorecen o desenvolvemento da diversidade e que en parte sinalamos no apartado de metodoloxía:

- Uso de metodoloxías diversas, combinando os métodos de exposición e indagación.

- Actividades diferenciadas segundo a posibilidade de alcanzar un grao ou outro de afondamento nos obxectivos.

- Materiais non homoxéneos, combinando as monografías específicas con medios audiovisuais que contribúan a reforzar a motivación ou a aportar tarefas específicas a alumnos con dificultades de aprendizaxe.

- Agrupamentos, de forma que o alumnado poidan ser cambiados de lugar en función das necesidades da clase, sobre todo para o traballo en pequeno e gran grupo.

- Utilización de ritmos distintos, acordos coas capacidades e posibilidades dos alumnos e alumnas.

Especificamente mencionaremos as medidas levadas a cabo e consensuadas co departamento de orientación no que se refire a:

Tratamento do Déficit de Atención e Hiperactividade: terase en conta o establecido no punto 8.1. Anexo 1 apartado 8.1.2 de Prevención e intervención dentro da aula do "Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario", con medidas de ubicación e ordenación da aula, reforzos positivos, técnicas de time-out, consolidación de hábitos e rutinas de traballo, utilización de axenda escolar na planificación,...
Trastornos do Espectro Autista: reforzos positivos, traballo grupal de recoñecemento da diversidade (en coordinación co titor/ra), reforzo da autonomía persoal a través da planificación do traballo e utilización de instrumentos de planificación como a axenda.

Dificultades de Lecto-Escritura: reforzamento de lectura comprensiva, supervisión e reforzo de expresión escrita.

Finalmente, para aqueles alumnos que non consigan acadar os obxectivos mínimos a través de todas estas medidas ordinarias de aula, recorrerase a:

>Reforzos educativos, consistentes na explicación personalizada da materia coa realización de exercicios específicos e deseño de materiais específicos sobre os mínimos esixibles da materia, incluíndo actividades específicas, de reforzo e consolidación de aprendizaxes se fose preciso. Os alumnos/as que precisen dun reforzo haberán de alcanzar en calquera caso os obxectivos mínimos da materia para obter unha avaliación positiva.

>Adaptacións curriculares, realizadas en colaboración co Departamento de Orientación e que poderán modificar os elementos prescriptivos do currículo segundo as necesidades do alumno/a, con probas deseñadas especificamente para os alumnos e alumnas que o necesiten.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión da lectura	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial			X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X		
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade		X	

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita a algunhas empresas da contorna	Visita a algunhas empresas de Sanxenxo ou concellos próximos			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado
Metodoloxía empregada
Usáronse distintos instrumentos de avaliación
Dáse un peso real á observación do traballo na aula

Medidas de atención á diversidade
Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE
Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE
Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
Clima de traballo na aula
Consegiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe
Consegiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado
Consegiuse a participación activa de todo o alumnado
Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
Mantívoase un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.

Descrición:

Para realizar a avaliación e seguimento da presente programación, semanalmente os membros do Departamento, irán valorando as modificacións ou o desenvolvemento da mesma, de forma que as dificultades atopadas poderán ser solucionadas con inmediatez. Unha vez cada mes este seguimento, coas modificacións realizadas, farase constar na acta das reunións.

Do mesmo xeito a través da Memoria do Departamento, realizase unha avaliación final que determina o alcance dos resultados acadados ó remate do proceso. A finalidade é medir a funcionalidade do plan ou programa no seu conxunto e as posibles modificacións para conseguir unha mellora.

Para realizar estas avaliacións do proceso de ensino-aprendizaxe, e poder detectar as posibles dificultades e necesidades, os membros do Departamento no seu conxunto valorarán os resultados obtidos polos alumnos e alumnas dos distintos cursos e materias, o grao de cumprimento dos obxectivos xerais e por cursos, e revisarán o proceso de ensino aprendizaxe para o que poden empregar rúbricas que recollan as cuestións plantexadas no apartado superior.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora faranse a través da pestana de seguimento de Proens ó final de cada avaliación. Para este proceso terase en conta:

Técnicas: observación directa, análise de adecuación e análise de tarefas e documentos.

Instrumentos: cuestionarios, fichas, entrevistas, rexistros de información, tarefas escolares, probas obxectivas.

Criterios fundamentais: teranse en conta aspectos como:

- 1) Nivel de adecuación entre a programación e o desenvolvemento da práctica docente
- 2) Grao de satisfacción do alumnado coa materia
- 3) Porcentaxe de aprobados/suspensos en cada grupo
- 4) Nivel de desenvolvemento dos contidos da materia

Aspectos a analizar na revisión, avaliación e modificación da programación didáctica:

1. Realizouse a avaliación inicial.
2. Aplícanse medidas de atención á diversidade, reforzos, apoio e recuperación.
3. Cumprimento da temporalización dos contidos e estándares.
4. Aplícase a metodoloxía didáctica acordada no departamento.
5. Incorporáanse as TIC ao proceso de ensino e aprendizaxe.
6. Vincúlanse os instrumentos de avaliación cos estándares.
7. Úsanse os distintos instrumentos de avaliación.
8. Mídense os estándares básicos en cada área.
9. Analízanse os resultados das avaliacións individualizadas.
10. Tratamento preciso dos temas transversais.
11. Coordinación do profesorado da mesma materia.

9. Outros apartados